

Μαθητές και μαθήτριες με τη ματιά δημοσιογράφου στο χθες και στο σήμερα

Ομάδα στόχος:

Απευθύνεται σε μαθητές/τριες όλων των τάξεων του Γυμνασίου.

Σκοπός:

Το ψηφιακό αυτό διδακτικό σενάριο καλεί τους/τις μαθητές/τριες μέσω της τεχνικής της ιστοεξερεύνησης και της συνδυαστικής αξιοποίησης ιστορικών πηγών (άρθρων εφημερίδων) και διαθέσιμων εργαλείων (τύπος, ιστοσελίδες, λογισμικά, βίντεο, εικόνες κ.ά.) να διερευνήσουν το θέμα των πλημμυρών. Δίνει έμφαση στην καλλιέργεια της ικανότητάς τους να προσλάβουν τους κοινωνικούς προβληματισμούς που σκιαγραφούνται, αλλά και να εξοικειωθούν με τη δημοσιογραφική διάσταση - παρουσίαση ενός πλημμυρικού φαινομένου. Σύμφωνα με τη διαπίστωση του Lipscomb (2003) η τεχνική της ιστοεξερεύνησης ως δραστηριότητα μάθησης είναι ενδιαφέρουσα και διασκεδαστική, καθώς οι μαθητές/τριες εκφράζονται με ενθουσιασμό για τη συμμετοχή τους περιγράφοντας τη ως ευχάριστη, ενδιαφέρουσα και διασκεδαστική.

Σκοπός του σεναρίου είναι η καλλιέργεια της κριτικής σκέψης κι αντίληψης των μαθητών/τριών απέναντι σε περιβαλλοντικά ζητήματα, αλλά και της κοινωνικής τους συνείδησης. Βασικό ζητούμενο αποτελεί η εκ προοιμίου σύνδεση του/της μαθητή/τριας με ζητήματα που άπτονται όχι μόνο του συγκεκριμένου αφηγηματικού πλαισίου στον χώρο και τον χρόνο, αλλά με αντίστοιχα τόσο διαχρονικής όσο και επίκαιρης διάστασης.

Η τριβή των μαθητών/ριών με τον δημοσιογραφικό λόγο μιας άλλης μακρινής εποχής δεν αντιμετωπίζεται μόνο επιφανειακά και στο πλαίσιο μιας στείας ενδοκειμενικής ανάλυσης (γλώσσα, ύφος, περίληψη, τεχνικές, κ.ά.), αλλά κυρίως από την προσπάθεια καλλιέργειας ενσυναίσθησης και μιας ανώτερης συνειδητότητας με βάση δημοσιογραφικές καταγραφές για τις κοινωνικές θεωρήσεις που αντανακλούν στίγματα μιας επανάληψης που θλίβει.

Παιδαγωγικοί στόχοι:

Γενικά οι μαθητές/μαθήτριες:

- Να κινητοποιηθούν (στο πλαίσιο της διερεύνησης, ιστοεξερεύνησης και αξιοποίησης υλικού από δημοσιογραφικές πηγές, καθώς και της συνεργασίας μέσα στην ομάδα) στην κατεύθυνση της ερμηνευτικής προσέγγισης του δημοσιογραφικού λόγου.
- Να συναισθανθούν την προσωπική ευθύνη για τα περιβαλλοντικά θέματα.
- Να συνεργαστούν και εκτός σχολικής τάξης αξιοποιώντας τα πλεονεκτήματα της σύγχρονης και ασύγχρονης τηλε-συνεργασίας (Δικτύωση/άνοιγμα του σχολείου στην τοπική και ευρύτερη κοινωνία - Δημιουργική ένταξη και παιδαγωγική αξιοποίηση των Νέων Τεχνολογιών στην εκπαιδευτική διαδικασία).

Ειδικότερα οι μαθητές/μαθήτριες:

- Να εντοπίσουν το κοινωνικό και περιβαλλοντικό πρόβλημα, τις συνέπειες και τις επιπτώσεις που αποτυπώνονται μέσα από την περιγραφή και να προβληματιστούν πάνω στην επικαιρότητα ενδυσόμενοι ρόλο ερευνητή δημοσιογράφου.
- Να αποκτήσουν ενεργό ρόλο στη σχέση ανάμεσα στο τρίπολο αναγνώστη - δημοσιογράφου - πραγματικότητας.
- Να εξασκηθούν στον γραπτό λόγο μέσα από τη σύνθεση σύντομων κειμένων αφηγηματικού χαρακτήρα και την έκφραση αξιολογικών κρίσεων.
- Να ευαισθητοποιηθούν στο θέμα των ευθυνών απέναντι στο περιβάλλον και των ασυλλόγιστων ενεργειών καταπάτησής του.
- Να ευαισθητοποιηθούν και να αποκτήσουν «κουλτούρα» πληροφόρησης και εφαρμογής της πληροφόρησης που αποκτούν για την αντιμετώπιση φυσικών καταστροφών, και δη των πλημμυρών.

Τύπος δραστηριότητας:

Ψηφιακό σενάριο / εικονικό δημοσιογραφικό περιβαλλοντικό πρακτορείο

Διάρκεια:

3 - 4 διδακτικές ώρες

Ψηφιακά εργαλεία:

Wiki, Padlet, E-me, eClass, Blogger

Προετοιμασία - Υπόβαθρο:

Ο σχεδιασμός του σεναρίου αποτελεί μια πρόταση προς αξιοποίηση από τους/τις εκπαιδευτικούς, οι οποίοι/ες θα θελήσουν να το εντάξουν ως διερευνητική δραστηριότητα στην Ιστορία, τη Νεοελληνική Γλώσσα, τη Λογοτεχνία ή εκπαιδευτικούς της ευρύτερης εκπαιδευτικής κοινότητας που συντονίζουν ή συμμετέχουν σε Περιβαλλοντικά Προγράμματα μαθητών/τριών Γυμνασίου. Οι μαθητές/τριες θα πρέπει να έχουν άνεση στη χρήση κάποιου προγράμματος επεξεργασίας κειμένου, καθώς και ευχέρεια στη διαχείριση ενός Wiki, στην αναζήτηση πληροφοριακού υλικού στο διαδίκτυο και στη χρήση κάποιων ψηφιακών εφαρμογών (π.χ. Edmodo, Glogster, Blogger, ηλεκτρονικές εκδόσεις εφημερίδων).

Το παρόν σενάριο φιλοδοξεί και προσδοκά να συνδράμει στην αναζωογόνηση του ενδιαφέροντος των μαθητών/τριών, αλλά και στην ευαισθητοποίησή τους στα φαινόμενα των πλημμυρών, ώστε μέσω της ενσυναίσθησης να γίνουν συνοδοιπόροι μιας έμμεσης διαμαρτυρίας για την προστασία του περιβάλλοντος, αλλά και γνώστες/τριες διαχείρισης και αντιμετώπισης πλημμυρικών φαινομένων.

Μέθοδος: Ομαδοσυνεργατική - Διερευνητική

Στην εργασία - αποστολή τους οι μαθητές/τριες, εκτός από τη μελέτη των εφημερίδων, χρησιμοποιούν το διαδίκτυο προκειμένου να αναζητήσουν πληροφορίες για το φαινόμενο των πλημμυρών. Η αξιοποίηση, επίσης, των ψηφιακών μέσων (Wiki, E-me ή πλατφόρμας Weebly, κ.ά.) που χρησιμοποιούν, μπορεί να συμβάλει στην ενίσχυση του δημιουργικού ρόλου τους, καθώς δεν παρακολουθούν απλώς και δεν διδάσκονται μέσω του υπολογιστή, αλλά εμπλέκονται δημιουργικά στην παραγωγή της γνώσης και εξοικειώνονται με πρακτικές ψηφιακού γραμματισμού, αποκτώντας νέες δεξιότητες σε σχέση με τα ψηφιακά μέσα.

Στάδια υλοποίησης:

Πρώτος προβληματισμός/Αφόρμηση:

Αποκόμματα εφημερίδων εποχής

Κείμενα - άρθρα στο διαδίκτυο

Τοπικό συμβάν

Ανάπτυξη δραστηριότητας:

1η - 2η ώρα στην αίθουσα διδασκαλίας ή μέσω σύγχρονης διδασκαλίας (90 λεπτά)

Φάση 1η: Γνωριμία με τα δημοσιογραφικά κείμενα της εποχής και ευαισθητοποίηση

α) Η αφόρμηση, όπου δίδονται στους/στις μαθητές/τριες τα κατάλληλα ερεθίσματα για την κατανόηση του κειμένου των εφημερίδων μέσω παροχής πληροφοριών από τον/την εκπαιδευτικό, αλλά και για να προβληματιστούν σχετικά με τις αφηγήσεις. Γίνεται μικρή αναφορά στην τρέχουσα περιβαλλοντική κρίση (πλημμύρες), έτσι ώστε να υπάρξει άμεση σύνδεση παρελθόντος και παρόντος, αλλά κυρίως για να επιτευχθεί ενσυναίσθηση.

Πιο συγκεκριμένα, μπορεί να αναπτυχθεί καταιγισμός ιδεών που θα βοηθήσει στην καταγραφή των προσωπικών βιωμάτων των παιδιών: «Παιδιά, πείτε τις πρώτες λέξεις που έρχονται στον νου σας σχετικά με τα συναισθήματα, τις εμπειρίες, ... (ή ό,τι άλλο κρίνει ο/η εκπαιδευτικός) από τις πλημμύρες. Εναλλακτικά, κι αν δεν υπάρχουν τέτοιες εμπειρίες, μπορεί να χρησιμοποιηθεί ως αφόρμηση βίντεο που δείχνει πλημμύρες (3') και στη συνέχεια να αναπτυχθεί ο καταιγισμός ιδεών. Οι προσπάθειές μας σ' αυτή τη φάση κατατείνουν στο να τους εισαγάγουμε στο θέμα των πλημμυρών επιστρατεύοντας τα προσωπικά τους βιώματα, τις προηγούμενες γνώσεις τους (σχολικές και εξωσχολικές), τις παραστάσεις και τις εμπειρίες τους.

β) Η αναγνωστική φάση, κατά την οποία τα αποσπάσματα των εφημερίδων εποχής διαβάζονται, εξομαλύνονται γλωσσικά με τις απαραίτητες λεξιλογικές επεξηγήσεις, σύμφωνα με τις ιδιαίτερες ανάγκες της τάξης, ώστε να κατανοηθεί όσο το δυνατόν πληρέστερα το περιεχόμενό τους. Ο/Η εκπαιδευτικός αναφέρει στους/στις μαθητές/τριες ότι λόγω της μεγάλης έκτασης του θέματος έχουν επιλεγεί προσεκτικά τα συγκεκριμένα αποσπάσματα. Η συζήτηση του περιεχομένου των δημοσιευμάτων γίνεται μέσα στην τάξη.

Προκειμένου να το επιτύχουμε στον περιορισμένο χρόνο που έχουμε, χωρίζουμε την τάξη σε ομάδες (2 ή 3) και δίνουμε σε καθεμιά ένα ή δύο κείμενα σε συνδυασμό με φύλλο καταγραφής της πληροφορίας που θα αποδελτιωθεί.

Πρέπει να επισημανθεί ότι ο/η εκπαιδευτικός οφείλει να προσαρμόσει τη δραστηριότητα ανάλογα με το νοητικό επίπεδο και τις μαθητικές δυσκολίες της τάξης.

γ) Η φάση της ερμηνείας ή του ερμηνευτικού-καθοδηγούμενου διαλόγου, για την οποία δίδονται οι κατευθυντήριες γραμμές, κι ακολουθεί ένας καταιγισμός ιδεών πάνω στα θεματικά κέντρα των αποσπασμάτων των εφημερίδων.

Φάση 2η: Ανάθεση εργασιών

Τα δημοσιογραφικά κείμενα θα μοιραστούν στις ομάδες, τις οποίες έχει χωρίσει ο/η εκπαιδευτικός, λαμβάνοντας υπόψη πως αν υπάρχουν παιδιά με δυσκολίες, αυτά θα είναι ισοκατανεμημένα στις ομάδες ή στην ομάδα που συμμετέχουν θα δοθούν λιγότερα κείμενα εφημερίδων προς επεξεργασία. Δημιουργείται ένας φάκελος από τον/την εκπαιδευτικό στο Google Drive, ο οποίος διαμοιράζεται στους/στις μαθητές/τριες. Στην αρχή του εγγράφου, ο/η εκπαιδευτικός γράφει οδηγίες σχετικά με τον τρόπο εργασίας των μαθητών/τριών και το είδος του πολυτροπικού κειμένου που θα δημιουργήσουν, καθώς και τους κατάλληλους υπερσυνδέσμους για την άντληση σχετικών πληροφοριών. Ο φάκελος μπορεί εναλλακτικά να ανέβει και στην πλατφόρμα E-me, ώστε να έχουν

πρόσβαση όλοι/ες οι μαθητές/τριες.

Στον ίδιο φάκελο τοποθετούνται επίσης και τα δημοσιογραφικά κείμενα (εφημερίδες), τα οποία αφού εξομαλυνθούν γλωσσικά - ερμηνευτικά και έχει γίνει σύντομη αναφορά στα βασικά στοιχεία τους, θα δοθούν στις ομάδες. Έχοντας πραγματοποιηθεί ο χωρισμός των ομάδων στο εργαστήριο πληροφορικής κάθε ομάδα θα λάβει αρχικά το **κοινό φύλλο εργασίας** (1η Δράση), ως εισαγωγή στη μελέτη και στη συνέχεια το φύλλο εργασίας με τις πιο αναλυτικές ερωτήσεις (2η Δράση), το οποίο θα είναι διαθέσιμο στο συνεργατικό Wiki, αλλά και στην επιφάνεια εργασίας των υπολογιστών όλων των ομάδων μαζί με τον φάκελο των αποσπασμάτων των εφημερίδων.

3η ώρα στο εργαστήριο πληροφορικής ή μέσω πλατφόρμας (45 λεπτά)

Φάση 3η: Αναζήτηση πληροφοριών - ιστοεξερεύνηση

Ο/Η εκπρόσωπος κάθε ομάδας ανακοινώνει στην ολομέλεια της τάξης τα θέματα του φύλλου εργασίας τους, ενώ από τον/την εκπαιδευτικό δίνονται οι απαραίτητες διευκρινίσεις ή συζητούνται απορίες που θα προκύψουν ως προς τον τρόπο αναζήτησης των ζητούμενων, αλλά και την παρουσίασή τους. Κατόπιν ομαδικού συντονισμού και συνεννόησης, κάθε ομάδα ανατρέχει σε ιστοχώρους που δίνονται, συντονίζει μεθοδικά τον βηματισμό της έρευνας και αποθηκεύει τα παραγόμενα.

4η ώρα στο εργαστήριο πληροφορικής (45 λεπτά)

Φάση 4η: Σύνθεση και παρουσίαση εργασιών - παραγόμενου (η φάση αυτή μπορεί να συγχωνευτεί με την παραπάνω)

Οι μαθητές/τριες κατά την πορεία μελέτης τους έχουν κρατήσει σημειώσεις, απορίες για: (i) την περιβαλλοντική καταστροφή του τόπου, (ii) τον χωροχρόνο, (iii) τα πρόσωπα και (iv) τις επιπτώσεις.

Αναστοχασμός:

Συζήτηση στην ολομέλεια

Πηγές - Βιβλιογραφία - Χρήσιμοι σύνδεσμοι για τη δραστηριότητα:

- Ηλεκτρονικές εφημερίδες
- Ρεπορτάζ
- [Ελληνική Εταιρία Προστασίας της Φύσης \(ΕΕΠΦ\)](#)

Λέξεις - κλειδιά:

πλημμύρες, καταστροφές, δημοσιογραφικό κείμενο, πολυτροπικό κείμενο, ψηφιακό σενάριο

Ομάδα σχεδιασμού εκπαιδευτικής δραστηριότητας:

Κανταράκη Σοφία

Πρ. Υπεύθυνη Σχολικών Δραστηριοτήτων ΔΔΕ Μαγνησίας

Πηγή: <https://dasarxeio.com/2016/03/14/29379/>

Τα καταστροφικά αποτελέσματα της πλημμύρας του Ληθαίου ποταμού της 4ης Ιουνίου 1907

«Από μιας μόνον οικίας εξήχθησαν 48 πτώματα!»

Εγκυκλοπαιδικόν Ημερολόγιον του Έτους 1908

Πηγή: trikipress.gr

Μαθητές και μαθήτριες με τη ματιά δημοσιογράφου στο χθες και στο σήμερα

ΚΟΙΝΟ ΦΥΛΛΟ ΕΡΓΑΣΙΑΣ - 1η Δράση

- ◇ Στον ιστότοπο του «Δευκαλίωνα: Εκπαίδευση για τις Πλημμύρες», στη διεύθυνση <http://deukalion.sch.gr/wp/wp-content/uploads/2022/2dra/dra17b.pdf>, μπορείτε να βρείτε τις εφημερίδες με τους τίτλους:

ΑΚΡΟΠΟΛΙΣ 9.6.1907

ΣΚΡΙΠ 6.6.1907

ΕΜΠΡΟΣ 10.6.1907

ΑΣΤΥ 7.6.1907

1. Διαβάστε και παρατηρήστε προσεκτικά τα παραπάνω δημοσιεύματα.

Στη συνέχεια χρησιμοποιήστε τον σύνδεσμο: <https://www.kathimerini.gr/tag/plimmyres/>

Ποιες διαφορές και ομοιότητες στο χθες και στο σήμερα διακρίνετε;

.....

.....

.....

.....

2. Πού εστιάζουν οι τίτλοι; Σε ποιες πτυχές; Στην περιβαλλοντική καταστροφή; Στις ανθρώπινες απώλειες; Προσπαθήστε να εντοπίσετε τις διαφορές των τίτλων μεταξύ τους. Καταγράψτε τα αποτελέσματα σε ένα κείμενο.

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

3. Ποιους προβληματισμούς σας προκαλούν (σχετικά με τη σφοδρότητα του πλημμυρικού φαινομένου); Αποτυπώστε τη σκέψη σας στον ψηφιακό πίνακα: <https://padlet.com/sofiaki72/avwng73dzesk5cpv>

Μαθητές και μαθήτριες με τη ματιά δημοσιογράφου στο χθες και στο σήμερα

ΦΥΛΛΟ ΕΡΓΑΣΙΑΣ - 2η Δράση

- ♦ Στον ιστότοπο του «Δευκαλίωνα: Εκπαίδευση για τις Πλημμύρες», στη διεύθυνση <http://deukalion.sch.gr/wp/wpcontent/uploads/2022/2dra/dra17c.pdf>, μπορείτε να βρείτε τις εφημερίδες με τους τίτλους:

ΑΚΡΟΠΟΛΙΣ 9.6.1907

ΑΘΗΝΑΙ 9.6.1907

ΕΜΠΡΟΣ 10.6.1907

ΑΝΑΓΕΝΝΗΣΙΣ 23.6.1907

1. Διαβάστε και παρατηρήστε προσεκτικά τα παραπάνω δημοσιεύματα των εφημερίδων της εποχής.

Στη συνέχεια χρησιμοποιήστε τον σύνδεσμο: <https://www.kathimerini.gr/world/561596158/india-toylachiston-30-nekroi-i-agnooymenoi-apo-tis-plimmyres/>

Πού εστιάζουν οι συντάκτες; Σε ποιες πτυχές; Στην περιβαλλοντική καταστροφή;
Στις ανθρώπινες απώλειες; Πού οφείλονται οι πλημμύρες;

.....

.....

.....

.....

.....

2. Ποιους προβληματισμούς σας προκαλεί το περιεχόμενο;
Συζητήστε στην ομάδα σας (με την καθοδήγηση του/της εκπαιδευτικού) αν γνωρίζετε λογοτεχνικά κείμενα με θεματικό άξονα τις πλημμύρες (διηγήματα, ποιήματα).
Πού επικεντρώνονται; Ποια μηνύματα εκπέμπουν; Σε ποια χρονική περίοδο αναφέρονται;

.....

.....

.....

.....

.....

3. Με βάση το πλημμυρικό γεγονός των εφημερίδων προσπαθήστε να δώσετε έναν δικό σας τίτλο για καθένα από αυτά στον ψηφιακό πίνακα: <https://padlet.com/sofiaki72/avwng73dzesk5cpv>

Μαθητές και μαθήτριες με τη ματιά δημοσιογράφου στο χθες και στο σήμερα

ΦΥΛΛΟ ΕΡΓΑΣΙΑΣ - 3η Δράση

1. Αναζητήστε στο διαδίκτυο πρόσφατα πλημμυρικά φαινόμενα στην περιοχή σας και συζητήστε για το χθες και το σήμερα, όσον αφορά στις πλημμύρες ως φαινόμενο.

Μελετήστε την παρακάτω δημοσίευση:

<https://www.kathimerini.gr/world/561596440/kanadas-tesseris-nekroi-enas-agnoomenosapotis-plimmyres-sta-dytika/>. Πού αποδίδονται τα φαινόμενα πλημμυρών;

.....

.....

.....

2. Ως νέοι/νέες δημοσιογράφοι πώς θα αποτυπώνατε και σε ποια σημεία θα επικεντρώνασταν προκειμένου να ενημερώσετε τους πολίτες για το πλημμυρικό φαινόμενο; Να συντάξετε ένα μικρό κείμενο (80-100 λέξεις). Αναρτήστε το στην E-me.

.....

.....

.....

.....

.....

3. Να αναζητήσετε στο διαδίκτυο άρθρα Φορέων - Οργανώσεων (π.χ. Ελληνική Εταιρεία Προστασίας Φύσης, greenagenda.gr) που πραγματεύονται τα πλημμυρικά γεγονότα και τις περιβαλλοντικές επιπτώσεις τους και φτιάξτε μια λίστα από αυτά, τα οποία θα προτείνατε στην ιστοσελίδα του σχολείου σας προς ενημέρωση των συμμαθητών/τριών σας.

.....

.....

.....

.....

4. Συχνά ο υστερικός φόβος μπρος στο άγνωστο, μια πλημμύρα ή μια περιβαλλοντική καταστροφή, μπορεί να αποδυναμώσει και να θολώσει την κρίση του ανθρώπου, προβαίνοντας σε πράξεις που αντίκειται στην ορθολογική διαχείριση μιας κατάστασης, ίσως με μοιραίες συνέπειες.

Πώς αποτυπώνεται όλο αυτό στα παραπάνω δημοσιεύματα (λέξεις, φράσεις) και με ποια στιγμιότυπα καταφέρνουν οι δημοσιογράφοι - ανταποκριτές να μας μεταφέρουν νοερά αντίστοιχες σκηνές; Καταγράψτε τα στον ψηφιακό πίνακα της δράσης: <https://padlet.com/sofiaki72/avwng73dzesk5cpv>